

Metafilozofia interpretacji prawniczej (streszczenie popularnonaukowe)

Celem projektu jest przedstawienie metafilozoficznej i porównawczej analizy współczesnych (rodzimych i zagranicznych) teorii interpretacji (wykładni) prawa. Uzyskane rezultaty zostaną poddane empirycznej weryfikacji (test zgodności założeń i implikacji filozoficznych z potocznymi przekonaniem na temat prawa i interpretacji; ankieta „w stylu Bourgeta-Chalmersa” dotycząca zasadniczych założeń filozoficznych w teorii interpretacji prawniczej).

Proponowane badania są motywowane pragnieniem zaproponowania analitycznego i empirycznego rozwiązania „dylematu metafilozoficznego teoretyków wykładni prawa”, tj. Pozorną koniecznością wyboru pomiędzy podejściem afilozoficznym (minimalistycznym) a systemowym podejściem filozoficznym (maksymalizm). Wychodząc z przekonania, że każda filozofia i teoria prawa, w tym teoria interpretacji prawniczej (wykładni prawa) powinna wychodzić od uznanych truizmów na temat prawa, jego interpretacji i stosowania, w projekcie proponujemy:

- (1) zidentyfikować metafilozoficzne problemy prawoznawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki teorii interpretacji (wykładni) prawa;
- (2) sformułować ogólną metafilozoficzną typologię (taksonomię) teorii wykładni prawa (opartą na podstawowych podziałach filozoficznych, takich jak: realizm-quasi-realizm-antyrealizm; kognitywizm-nonkognitywizm; interpretywizm-noninterpretywizm; fundacjonalizm-nonfundacjonalizm; obiektywizm-subiektywizm; albo metodologicznych dychotomiach: teoria lokalna-universalna, analityczna-empiryczna; analiza umiarkowana-nieumiarkowana);
- (3) w świetle przedstawionej typologii przeanalizować i porównać najpopularniejsze rodzime i zagraniczne teorie wykładni prawa pod kątem zakładanych (wprost lub w domyśle) i implikowanych poglądów filozoficznych;
- (4) dzięki wypracowanej typologii zidentyfikować zakres rzeczywistego sporu filozoficznego pomiędzy badanymi teoriami interpretacji, a także zakres praktycznych różnic w (sądowym, instytucjonalnym) zastosowaniu wybranych teorii;
- (5) zbadać czy i w jakim stopniu zakładane i implikowane w teoriach interpretacji poglądy filozoficzne są zgodne z fundamentalnymi potocznymi intuicjami na temat prawa (zawartymi w folk theory prawa przeciętnych obywateli, jak i prawników).

Projekt wypełnia istotną lukę w rodzimej teorii prawa. Stworzy także metafilozoficzną platformę dla rzeczywistego porównania teorii interpretacji prawniczej (teorii wykładni) przede wszystkim z metafizycznego, epistemologicznego i etyczno-politycznego punktu widzenia.